

**2020–2021 M. M. GIMTOSIOS KALBOS (LENKŲ)
PAGRINDINIO UGDYMO PASIEKIMŲ PATIKRINIMO
VERTINIMO INSTRUKCIJA**

Pagrindinė sesija

NURODYMAI VERTINTOJAMS

- Neaiškiai parašyti, pribraukti **testo** atsakymai vertinami 0 taškų.
- Jeigu **teksto suvokimo ir literatūros žinių taikymo užduoties** atsakymas, vertinimo komisijos nuomone, yra teisingas arba iš dalies teisingas, bet suformuluotas kitais žodžiais, negu pateikta vertinimo instrukcijoje, skiriamas vertinimo instrukcijoje numatytas taškų skaičius. Jeigu **kalbos žinių taikymo užduoties** atsakymas, vertinimo komisijos nuomone, yra teisingas ir nepažeidžia **kalbos vartojimo normų**, bet neįtrauktas į vertinimo instrukciją, vertinimo komisija gali papildyti instrukciją ir skirti atitinkamai taškų. Tokiu atveju vertinimo komisijos pirmininkas rašo laisvos formos aktą, kuriame fiksuoja teisingą atsakymą ir jo įtraukimo į instrukciją argumentus. Aktą pasirašo visi komisijos nariai, jo originalas prisegamas prie Nacionalinės švietimo agentūros (NŠA) patvirtintos vertinimo instrukcijos, kopija išsiunčiama NŠA.
- Vertindami **kalbos žinių taikymo užduočių** atsakymus, vertintojai paraštėje žymi klaidas, po to užduoties apačioje esančioje lentelėje „Taškų suma“ užrašo skiriamą taškų skaičių.
- Vertindami **rašinį** pagal III kriterijų „Kalbos taisyklingumo vertinimas“ darbas vertinamas tik iki minimalios rašinio žodžių ribos (250 žodžių).
- Jeigu dviejų vertintojų įvertinimai skiriasi daugiau negu **dviem** taškais, vertinimo komisijos pirmininkas darbą peržiūri dar kartą ir nutaria dėl galutinio vertinimo. Jei įvertinimai skiriasi mažiau negu dviem taškais, galutiniu laikomas antrasis įvertinimas.
- Neapvalintą taškų sumą, skiriamą už testo užduotis, vertinimo komisijos pirmininkas užrašo testo sąsiuvinio viršelyje esančioje lentelėje.
- Pasiekimų patikrinimo vertinimo protokolo grafoje „Galutinis vertinimas“ (stulpelyje „Taškų suma“) pasiekimų patikrinimo trijų dalių (viešojo kalbėjimo (dalis žodžiu), rašymo (I dalis raštu) ir teksto suvokimo ir literatūros žinių taikymo bei kalbos žinių taikymo (II dalis raštu)) taškai apvalinami iki sveikojo skaičiaus.

KRYTERIA OCENY WYPRACOWANIA

I. OCENA TREŚCI WYPRACOWANIA (16 PUNKTÓW)

Aspekty	Normy ocen	Punkty
1.1. Zrozumienie polecenia oraz tematu	<ul style="list-style-type: none"> Właściwe zrozumienie polecenia oraz wyczerpujące omówienie / uwzględnienie wszystkich elementów treści wyróżnionych w poleceniu, umiejętne ich wykorzystanie w wypracowaniu; zrealizowanie wyznaczonych celów. 	3–2
	<ul style="list-style-type: none"> Ogólne zrozumienie polecenia, omówienie / uwzględnienie tylko niektórych elementów treści wyróżnionych w poleceniu; częściowe zrealizowanie wyznaczonych celów. 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Wypracowanie znacznie odbiega od polecenia; nie realizuje założonych celów. 	0
1.2. Główna myśl i logiczne jej rozwinięcie	<ul style="list-style-type: none"> Wyczerpujące rozwinięcie tematu; wypowiedź podporządkowana wyraźnej myśli przewodniej. W rozprawce: trafne sformułowanie głównej myśli, logiczne jej uzasadnienie; logiczne i konsekwentne rozumowanie (uzasadnianie, wnioskowanie, uogólnianie itp.); umotywowane odwołanie się do różnych przykładów. W artykule: trafne sformułowanie głównej myśli; logiczne i wyczerpujące jej uzasadnienie odpowiednimi argumentami połączone z własnymi rozważaniami. W liście: konsekwentne rozwijanie głównej myśli (opis wydarzenia); logiczne i wyczerpujące ukazanie przeżyć i poglądów nadawcy. 	6–5
	<ul style="list-style-type: none"> Dość ogólne rozwinięcie tematu; wypowiedź na ogół podporządkowana myśli przewodniej. W rozprawce: sformułowanie głównej myśli nie jest wyraziste; występują pewne elementy rozumowania (uzasadniania, wnioskowania itp.); nieliczne odwołanie się do przykładów. W artykule: niewyraziste sformułowanie głównej myśli; nie zawsze przekonujący dobór argumentów i trafne ich łączenie z własnymi rozważaniami. W liście: niekonsekwentne rozwijanie głównej myśli (opis wydarzenia); nie zawsze przekonujące ukazanie przeżyć i poglądów nadawcy. 	4–3
	<ul style="list-style-type: none"> Niewyczerpujące rozwinięcie tematu; myśl przewodnia w wypowiedzi często się gubi. W rozprawce: zakłócona logiczna ciągłość wypowiedzi; tylko nieliczne elementy rozumowania (np. uogólniania); często nietrafne odwołanie się do przykładów. W artykule: myśl przewodnia gubi się; przytoczone argumenty nie zawsze są trafne. W liście: zakłócona logiczna ciągłość wypowiedzi; ukazane przeżycia lub poglądy nie zawsze są trafne. 	2–1
	<ul style="list-style-type: none"> W wypracowaniu brak myśli przewodniej. Wypowiedź chaotyczna, pozbawiona logiki. 	0
1.3. Poglądy i wartościowanie	<ul style="list-style-type: none"> Jasno wyrażona i uzasadniona postawa wobec omawianych zagadnień; konsekwencja w wyrażaniu własnych poglądów. 	3–2
	<ul style="list-style-type: none"> Ogólnikowo wyrażona własna postawa wobec omawianych zagadnień, częściowy brak konsekwencji. 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Brak własnych poglądów / twórczego podejścia. 	0
1.4. Kompetencja kulturowo-literacka i erudycja	<ul style="list-style-type: none"> Trafne i celowe przywołanie kontekstów z różnych źródeł oraz własnych doświadczeń kulturalnych i społecznych. 	4–3
	<ul style="list-style-type: none"> Sporadyczne przywołanie kontekstów z wybranych źródeł i wykorzystanie własnych doświadczeń społecznych. Nie zawsze trafny ich wybór. 	2–1
	<ul style="list-style-type: none"> Brak kontekstów i przykładów. 	0

II. OCENA FORMY I SPÓJNOŚCI WYPRACOWANIA (10 PUNKTÓW)

Aspekty	Normy ocen	Punkty
2.1. Cechy gatunkowe tekstu	1. ROZPRAWKA	
	<ul style="list-style-type: none"> Jasno sformułowana teza, w analizie problemu – trafnie dobrane przykłady, argumenty oraz możliwe kontrargumenty. Podsumowanie nawiązuje do tezy i zawiera logiczne wnioski, wynikające z analizy. Umiejętne łączenie rozumowania z elementami opisu lub opowiadania w funkcji przykładów (argumentów). Obiektywność wyrażanych sądów. 	2–1
	<ul style="list-style-type: none"> Brak tezy i logicznej analizy problemu. 	0
	2. ARTYKUŁ	
	<ul style="list-style-type: none"> Jasno sformułowane własne opinie i poglądy, dotyczące rozważanego tematu. Trafnie dobrane i przekonujące argumenty. Nawiązanie do elementów sytuacji komunikacyjnej. 	2–1
	<ul style="list-style-type: none"> Nieudolnie sformułowane opinie i sądy. Nietrafne argumenty. Niestosowność tekstu względem wskazanej sytuacji komunikacyjnej. 	0
	3. LIST	
	<ul style="list-style-type: none"> Jasno wyrażone uczucia i poglądy nadawcy listu wobec opisywanych wydarzeń. Trafnie wplecione elementy opowiadania. Zastosowanie wszystkich elementów formalnych listu, uwzględnienie adresata. 	2–1
	<ul style="list-style-type: none"> Niekonsekwentnie wyrażone uczucia i poglądy. Brak elementów opowiadania. Brak lub nie stosowność elementów formalnych listu, nieodpowiednie zwroty do adresata. 	0
2.2. Kompozycja tekstu	<ul style="list-style-type: none"> Trójdzielna kompozycja (wstęp, rozwinięcie, zakończenie), zachowanie właściwych proporcji między częściami pracy. 	2
	<ul style="list-style-type: none"> Nieliczne usterki, nienaruszające ogólnej koncepcji kompozycyjnej. 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Brak koncepcji kompozycyjnej. 	0
2.3. Akapity	<ul style="list-style-type: none"> Logiczne i konsekwentne wyodrębnianie kolejnych akapitów o uporządkowanej wewnętrznej strukturze. Wszystkie akapity, występujące kolejno po sobie, są ze sobą logicznie powiązane. 	2
	<ul style="list-style-type: none"> Nielogiczne wyodrębnianie akapitów. 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Brak podziału tekstu na akapity. 	0
2.4. Spójność tekstu	<ul style="list-style-type: none"> Tekst jednolity, spójny semantycznie i gramatycznie. Wypowiedź zwięzła i logiczna. Zachowanie jednorodności stylistycznej. Uzasadnione użycie wyrazowych wykładników spójności tekstu. 	2–1
	<ul style="list-style-type: none"> Tekst niespójny i / lub nielogiczny. 	0
2.5. Właściwości stylu	<ul style="list-style-type: none"> Zharmonizowanie stylu wypowiedzi z treścią i formą pracy. Różnorodność konstrukcji składniowych, bogate słownictwo. 	2–1
	<ul style="list-style-type: none"> Nieodpowiedni styl. Przewaga leksyki potocznej. Dużo nieuzasadnionych powtórzeń. Nieumiejętność wyznaczania granicy zdań (np. zbyt długie zdania, prowadzące do zakłócenia treści itp.). 	0

III. OCENA POPRAWNOŚCI JĘZYKOWEJ (14 PUNKTÓW)

3.1. Błędy gramatyczne, słownikowe, stylistyczne (maksymalnie 8 punktów)	Punkty	3.2. Błędy ortograficzne (maksymalnie 3 punkty)	Punkty	3.3. Błędy interpunkcyjne (maksymalnie 3 punkty)	Punkty
0–2	8				
3–4	7				
5–6	6				
7–9	5				
10–12	4				
13–14	3	0–3	3	0–3	3
15–16	2	4–6	2	4–6	2
17–19	1	7–9	1	7–9	1
20 i więcej	0	10 i więcej	0	10 i więcej	0

Ogółem	40
---------------	-----------

UWAGI:

- Wszystkie błędy i usterki, dotyczące treści czy spójności pracy pisemnej, oceniający zaznacza za pomocą znaków umownych na marginesach czystopisu ucznia (znaki umowne: **ort.** lub **I** – błąd ortograficzny; **int.** lub **V** – błąd interpunkcyjny; **leks.** – błąd leksykalny; **gram.** – błąd gramatyczny; **styl.** – błąd lub usterka stylistyczna; **komp.** – usterki w kompozycji tekstu; **ak.** – nielogiczne lub niekonsekwentne wyodrębnienie akapitu; **spójn.** – usterki w zakresie spójności tekstu; **log.** – błąd w logice rozumowania; **fakt.** – błąd merytoryczny).
- Powtarzający się w pracy ten sam błąd leksykalny, gramatyczny, ortograficzny lub interpunkcyjny traktowany jest jako jeden błąd określonego typu.
- Trzy błędy literowe są traktowane jako jeden błąd ortograficzny.
- Brak jednego lub dwu przecinków, które służą w zdaniu do wyróżnienia z obu stron jednej konstrukcji składniowej, traktowane są jako jeden błąd interpunkcyjny.
- Jeżeli w tekście niejednokrotnie powtarzają się pewne usterki graficzne, np. obca postać graficzna liter, brakujące znaki diakrytyczne, traktowane są one w całej pracy jako jeden błąd ortograficzny.
- Liczone są błędy, występujące od początku pracy pisemnej ucznia do zaznaczonej granicy 250 wyrazów.
- Jeżeli objętość pracy jest mniejsza niż 250 wyrazów, za każde brakujące 20 wyrazów z ogólnej sumy punktów odejmuje się po 1 punkcie. **Jeżeli objętość pracy jest mniejsza niż 150 wyrazów, to cała praca pisemna (czyli II część egzaminu) jest oceniana na 0 punktów.**

Liczba wyrazów w wypracowaniu	Liczba odejmowanych punktów
249–230	1
229–210	2
209–190	3
189–170	4
169–150	5
Mniej niż 150	Cała praca jest oceniana na 0 punktów.

KARTA ODPOWIEDZI DO TESTU ORAZ PUNKTACJA

Nr zad.	Przewidywane poprawne odpowiedzi	Opis oceny odpowiedzi ucznia	Punkty
1.	B.	1 punkt za poprawną odpowiedź. Jeżeli uczeń zaznaczył więcej niż jedną odpowiedź, otrzymuje 0 punktów za zadanie.	1
2.	Np. Autor tekstu podróżuje po Grecji. Jest bardzo odczytany i ma dużą wiedzę o przeszłości tego kraju.	2 punkty za pełną odpowiedź (uwzględnienie jego stanu fizycznego i mentalnego). 1 punkt za uwzględnienie tylko jednego elementu.	2
3.	Np. górzysty kraj; kamienista ziemia; susze; nieurodzajna ziemia; trzęsienia ziemi; leży na kontynencie i wyspach.	Po 0,5 punktu za każdą właściwą odpowiedź.	2
4.	A Np. proza artystyczna / literatura, sztuka dramatyczna / teatr, architektura, rzeźba, retoryka. B Np. historia, filozofia, matematyka, astronomia, fizyka, medycyna.	Po 0,5 punktu za każdą poprawną odpowiedź.	3
5.	A – Demokryt, B – Arystarch, C – Kopernik, D – Juliusz Verne.	Po 0,5 punktu za każdą poprawną odpowiedź.	2
6.	A – epitet, B – porównanie, C – metafora / przenośnia.	Po 1 punkcie za każdą poprawną odpowiedź.	3
7.	Np. A – nazwy geograficzne; B – nazwy narodowości; C – nazwy ciał niebieskich; D – imiona i nazwiska (lub inne logiczne wyjaśnienia).	Po 0,5 punktu za każde logiczne wyjaśnienie.	2
8.	A – zastoju; B – zbudził się; C – dostojne grono; D – gwałtowny rozwój; E – pomysłodawcami; F – wyprzedzili; G – zniszczyło.	Po 0,5 punktu za podanie właściwego synonimu. Jeżeli uczeń podał więcej niż jeden synonim, otrzymuje 0 punktów w tej części zadania.	3,5
9.	Np. sfery ducha ↔ materialna wielkość; wzlotów ↔ upadków.	1 punkt za wpisanie właściwej pary wyrazów lub połączeń wyrazowych.	1
10.	A – 1, B – 4, C – 6, D – 5, E – 3, F – 2.	Po 0,5 punktu za każde właściwe przypisanie znaczenia.	3
11.	A TAK, ponieważ Demokryt należał do wielkich uczonych w starożytnej Grecji (lub inne logiczne wyjaśnienie). B NIE, ponieważ Demokryt był postacią historyczną, a nie mitologicznym bogiem czy herosem (lub inne logiczne wyjaśnienie).	Po 1 punkcie za każdą poprawną odpowiedź wraz z logicznym uzasadnieniem.	2
12.	1. Mitologija → Mitologia; 2. jej → ją; 3. pośle bitwy → po bitwie; 4. wielkie → wielcy; 5. paryżskim → paryskim; 6. dużo → wielu.	Po 0,5 punktu za każdy właściwie poprawiony błąd.	3
13.	D.	1 punkt za poprawną odpowiedź. Jeżeli uczeń wybrał więcej niż jedną odpowiedź, otrzymuje 0 punktów za zadanie.	1
14.	A – bogini triumfu; B – czarująca bogini; C – zdyszana lecisz.	Po 0,5 punktu za każdy odpowiedni cytat.	1,5

Nr zad.	Przewidywane poprawne odpowiedzi	Opis oceny odpowiedzi ucznia	Punkty
15.	A.	1 punkt za poprawną odpowiedź. Jeżeli uczeń wybrał więcej niż jedną odpowiedź, otrzymuje 0 punktów za zadanie.	1
16.	Np. Dosłowne: posąg nie ma głowy. Przenośne: bogini jest zakochana.	Po 1 punkcie za każdą poprawną odpowiedź.	2
17.	A – tysiąc osiemset sześćdziesiątym trzecim; B – sto dziewięćdziesiątego; C – dwudziestu ósmiu.	Po 1 punkcie za każdy poprawnie zapisany liczebnik.	3
18.	Np. A „Nike z Samotraki” to jedna z najsłynniejszych rzeźb antycznych, którą co roku ogląda kilka milionów turystów. B Posąg znajduje się w muzeum w Paryżu, ponieważ (dlatego że, gdyż, bo) został odnaleziony przez francuskich archeologów.	Po 1 punkcie za każde poprawnie ułożone zdanie złożone (zastosowanie odpowiednich wskaźników zespolenia, interpunkcji, usunięcie powtórzeń).	2
19.	A Jarosław Iwaszkiewicz <i>Ikar</i> ; B Stefan Żeromski <i>Wierna rzeka</i> .	Po 0,5 punktu za podanie każdego właściwego autora i każdy właściwy tytuł utworu.	2
Suma punktów za test			40